

Akademinis laipsnis	Doktorantas
Vardas ir pavardė	Kristina Barancovaitė-Skindaravičienė
Institucija, padalinys	Vytauto Didžiojo universitetas, Azijos studijų centras
Institucijos adresas	Vaižganto g.30, Kaunas
Pranešėjo kontaktiniai duomenys (el. paštas, tel. nr.)	b_kristinele@yahoo.com, 861 045376
Pranešimo pavadinimas	Jaunoji Japonijos sarařman karta: šių dienų samurajai ar ‚naujieji vyrai‘?
Raktiniai žodžiai	Japonija, vyriškumas, lytiškumas, salaryman

Konferencijos pranešimo santrauka (500 žodžių)

Po Antrojo pasaulinio karo atsidavusio šaliai ir imperatoriui vyro–kario idealą Japonijoje pakeitė vadinamieji „korporacijos kariai“ (jap. kigyō senshi) sarařman– administracinę biuro darbą atliekantys privataus sektoriaus organizacijų darbuotojai vyrai. Sarařman, įkūnijantys heteroseksualaus, atsidavusio darbui ir kompanijai, šeimos išlaikytojo ir dominuojančio moters atžvilgiu vyro idealą, tapo hegemoninio vyriškumo modeliu Japonijoje iki šių dienų (Romit Dasgupta 2013, Tomoko Hidaka 2010, Futoshi Taga 2005). Vis dėlto šalies ekonominiai pokyčiai devintajame dešimtmetyje, taip pat šiuo laikotarpiu prasidėjęs „grožio suklestėjimas“ (Laura Miller 2003, 2006), kai atsirado vyrams skirti grožio salonai, stiliaus žurnalai ir suklestėjo kawaii („mielumo“) mada (Sharon Kinsella 1995, Thorsten Botz–Bornstein 2011), lėmė naujus visuo menės reikalavimus vyrams, dėl kurių vietoj buvusios pagarbos sarařman ėmė susilaukti vis daugiau kritikos dėl pasyvaus dalyvavimo tėvystėje (Masako Ishii–Kuntz 2011), nepatrauklios išvaizdos (Laura Miller 2006) ir pan.

Kyla klausimas, kaip šiuolaikiniai sarařman grupėi priklausantys vyrai suvokia savo vyriškumą prieštaringų visuomenės reikalavimų kontekste ir kaip dėl naujų vyriškumo idealų keičiasi sarařman įvaizdis? Tyrime siekiama atsakyti į šį klausimą remiantis teorine schema, pagrįsta P. Blau (1964) socialinių mainų teorija, Ch. Shilling (2005, 2012) kūno kaip projekto teorine prieiga ir tarpasmeninės komunikacijos principais (E. Goffman 1979, J.K. Burgoon 1994 ir kt.). Tyrimo tikslas– išanalizuoti, kokie vyro fizinės išvaizdos bei elgsenos aspektai sarařman grupėi priklausančių vyrų suvokiami kaip vyriškumo ženklai, ir koks vyriškumo modelis suvokiamas kaip suteikiantis socialinę pripažinimą.

Tyrime naudojami empiriniai duomenys iš 2013m. Tokijuje atliktų pusiau struktūruotų giluminių interviu su 24–35m. amžiaus sarařman grupėi priklausančiais vyrais bei pusiau struktūruotų interviu su vyrų kūno praktikų specialistais– sporto treneriais, atkuriamųjų kūno procedūrų terapeutais, grožio specialistais. Tyrimo rezultatai atskleidė tendenciją, kad jauni Japonijos sarařman perinterpretuoja tokias tradicines japoniško vyriškumo normas kaip fizinę jėgą, ištvėrmę, pasiaukojimas, gebėjimas išlaikyti šeimą (Richard Light 2011), išreikšdami šias charakteristikas naujais būdais, pvz., per kūno bei grožio praktikas, ir tokiu būdu ieško kompromiso tarp tradiciškai įsigalėjusių sarařman vyriškumo normų ir ‚naujajam vyrui‘ keliamų reikalavimų– jautrus, supratingas, padedantis moteriai, įsitraukiantis tėvas, turintis stiliaus pojūtį, puoselėjęs savo išvaizdą (John Beynon 2002, Yumiko Iida 2005, Masako Ishii–Kuntz 2011, Laura Miller 2006).

Tyrinėdami sarařman vyriškumą, tiek japonų, tiek užsienio mokslininkai plačiai analizuoja šių vyrų darbo bei šeiminių pareigų derinimo problemas, tačiau jų vyriškos tapatybės konstravimo per fizinę išvaizdą aspektas beveik neminimas, nors šis aspektas labai svarbus, siekiant suvokti sarařman asmeninės savivertės socialiniame kontekste konstravimą, kuris lemia jų požiūrį į šeimos kūrimą, tėvystę, darbo bei asmeninės saviraiškos svarbą. Šiame tyrime analizuojamas ryšys tarp šiuolaikinių sarařman vyriškos tapatybės konstravimo per fizinę išvaizdą ir jų požiūrį į socialinius įsipareigojimus suteikia reikšmingos informacijos apie hegemoninio vyriškumo modelio Japonijoje kaitos tendencijas, savo ruožtu lemiančias kintantį japonų vyrų požiūrį į šeimos bei darbo institutus.